

Seminar slovenskega jezika na Filozofski fakulteti Ljubljana

RADIO SLO 3 (PROGRAM ARS), 08. 07. 2023, KULTURNA PANORAMA, 13:23

STAŠA GRAHEK (voditeljica)

Informacijska medijska digitalna pismenost. Vsem izrazom je skupno, da opisujejo sodobne veščine in znanja, nujna za učinkovito in kritično uporabo ter ustvarjanju vsebin. Kakšno vlogo ima pri tem jezik? 59. Seminar slovenskega jezika, literature in kulturo se posveča tudi tej temi, torej digitalnim svetovom. Organizira ga Center za slovenščino kot drugi in tuji jezik pri oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, kjer so pripravili še druge prireditve. 18. Mladinsko poletno šolo slovenščine in 42. Poletno šolo slovenskega jezika za odrasle. Žiga Bratoš.

ŽIGA BRATOŠ (novinar)

Pod krovnim naslovom Slovenski jezik, literatura, kultura in digitalni svetovi so za letos pripravili 12 predavanj s 95 udeleženci iz 22 držav. Seminar je namenjen tujcem, ki se strokovno ukvarjajo s slovenščino. Bodisi jo na tujih univerzah študirajo ali poučujejo, so prevajalci ali pa kulturni delavci v šolstvu iz slovenskega zamejstva. Skoraj v celoti tako seminar kot mladinsko poletno šolo financira država, pojasni dr. Damjan Huber, letošnji organizator in vodja lektorjev, kar kaže na to:

DAMJAN HUBER (vodja Centra za slovenščino)

Kako dejansko je za državo pomembno, da po eni strani financira strokovnjake na področju iz slovenščine, da potem v svojih državah naprej širijo in promovirajo slovenščino. In po drugi strani potem mladostnike, pri katerih želi država Slovenija ohranjati jezik tudi pri njih. Ker to je težava. In si želi, da bi, tudi če se tam uči zelo malo oziroma imajo zelo malo stika s slovenščino, kakršnekoli povezave že zadoščajo kot kriterij, da dobijo štipendijo.

ŽIGA BRATOŠ (novinar)

Če se vrnemo k osrednji temi seminarja, kako torej nove tehnologije vplivajo na premišljevanje kulturnih umetniških izrazov. Kaj se v digitalnem svetu dogaja s sporazumevanjem in jezikom? O tem predsednica seminarja dr. Jerca Vogel.

DR. JERICA VOGEL (predsednica seminarja)

Ko govorimo o jeziku v digitalnem svetu, ne moremo več govoriti samo o nekih tradicionalnih diskurzivnih vzorcih, besedilnih vrstah, ampak moramo govoriti o njihovem prepletu. Že ko odpremo katerokoli spletno stran, prva stvar ki jo opazimo je to, da se prepletajo ne samo žanri. Prepletajo se navsezadnje tudi socialne zvrsti. Ni več neke gotovosti, ki nam jo je dajalo izobraževanje... Navsezadnje kako govoriti v kakem kontekstu.

ŽIGA BRATOŠ (novinar)

In kaj konkretno so letos pripravili? Dr. Alenka Kepic Mohar se ukvarja s tem, kaj digitalizacija pomeni za branje. Ne le za to koliko knjig bomo prebrali, ampak kako to vpliva na delovanje možganov, ki se z digitalnim branjem razvijajo drugače kot s klasičnim. Prof. Dr. Miran Hladnik pa predstavlja kako lahko orodja, vse od predvajalnikov do **chetaGPT** pomagajo raziskovalcem, da še bolje spoznajo literaturo vseh vrst. Po drugi strani pa se mladi, kot pove dr. Jerca Vogel, niti ne ukvarjajo več z literaturo, ki nastaja zunaj digitalnega.

DR. JERICA VOGEL (predsednica seminarja)

Saj smo imeli od nekdaj avantgardne različne pristope, ki so povezovale likovnost in pesem. Ampak tukaj je to interaktivno. V tem realnem svetu sem vendarle jaz tista, ki izbiram. Vse izbire so že na voljo, jaz bom pač eno od njih izbrala. V digitalnem svetu se pa tudi besedilo prilagaja meni. Recimo jaz berem zgodbo v določenem okolju in besedilo ali pa program bo prepoznaval okolje v katerem sem in bo dogajališče prilagajal mojemu prostoru. Zgodba je postavljena, ampak spreminja se kraj dogajanja. Opisuje prostor, v katerem jaz sem. Druga od možnosti je to, da lahko mi sooblikujemo zgodba. To so stvari, ki ob knjigi, ki jo mi na koncu dobimo kot predmet, niso mogoče.

ŽIGA BRATOŠ (novinar)

In če gremo še k širšemu sklopu kulture...

DR. JERICA VOGEL (predsednica seminarja)

Tema nas na videz usmerja v neke sodobne stvari, sodobno življenje. Oba prispevka, obe predavanji, ki govorite o nekem širšem vidiku pa pravzaprav za izhodišče jemljeta področji, ki ju mi povezuje s tradicijo. Po eni strani je to narodnozabavna glasba, po drugi strani so to muzeji. Se pravi nekaj, kar ohranja tisto, kar smo nekoč bili. Zakaj se ukvarjamo tudi s tema dvema področjema? Zato ker, kot ugotavlja dr. Stankovič, pravzaprav tudi narodnozabavne zasedbe izkoriščajo družbena omrežja kot neke propagandne platforme. Na njih na drugačen način navezujejo stik s svojimi poslušalci in pravzaprav tudi mogoče celo bolj vplivajo na stališča prepričanja. Tisto, kar je zanimivo mogoče z našega vidika, če pogledamo na to kaj je narodnozabavna glasba za nas pomeni, pa je to, da ugotavlja, da se je pa morda ravno zaradi dejavnosti na družbenih omrežjih, zgodil v narodnozabavni glasbi, v velikem delu premik proti popularni glasbi. Od tistega, kar je bila nekoč nostalgичna zagledanost v stare čase, je postalo zdaj temeljno vodilo tudi tukaj, zabava.

ŽIGA BRATOŠ (novinar)

Center za slovenščino kot drugi in tuji jezik pri oddelku za slovenistiko **Filozofske fakultete** Univerze v Ljubljani organizira, kot pojasni dr. Damjan Huber, tudi 42. Poletno šolo slovenskega jezika za odrasle.

DAMJAN HUBER (vodja Centra za slovenščino)

In je v nasprotju s seminarjem, ki je kot neka strokovna prireditev, namenjena predvsem tem, ki se strokovno ukvarja s slovenščino. Namenjena vsem ostalim, ki se želijo slovenščine naučiti tako ali drugače. Se pravi zaradi tega, ker so prišli v Slovenijo zaradi službe, zaradi partnerjev. Ali pa čisto ljubiteljsko. Potem je pa letos 18. mladinska poletna šola slovenščine, ki je naša najmlajša prireditev. Je pa namenjena, kot že ime pove, mladostnikom od 12. do 18. leta predvsem, v večini. In sicer, ki so potomci slovenskih izseljencev in tudi iz zamejstva. Se pravi šolarji, ki prihajajo iz seveda teh okoliških držav balkana, tudi iz Nemčija in z drugih evropskih držav in potem velike skupine oziroma dve veliki skupini pa prihajata vsako leto oziroma na dve leti iz Argentine in pa iz Kanade.

ŽIGA BRATOŠ (novinar)

Jezik ni samo jezik, je tudi kultura, družba. In prav je, da se odziva na sodobne smernice. In digitalni svet ni le večpredstavnosten, ampak je prožen. Stvari se med seboj povezujejo v zapletenih mrežah. Hitro kdaj nepredvidljivo. Da sodobno tehnologijo torej raje kot samo odklonilno ali samo z odobravanjem, glejmo s kritično radovednostjo. Nenazadnje pa je šola tisti prostor, kjer lahko najbolj organizirano in načrtno oblikujemo veščine in znanja, tako jezikovna kot socialna in tehnična bodoči m digitalnim sporazumevalcem.